

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

12 de Sacris Lipsanis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

dus prius. *c. venerabili. de testibus.* Neque sola miracula, quæ dicuntur fieri, inibi sufficiunt ad comprobendam, vel admittendam publicam venerationem: nisi & quæ diximus accedant. *ca. 1. & 2. de reliq. & vener. sancto.* Sed de his pauca latius agamus. Licet certe de reliquiis dicere, quod Plinius de magicis dixit herbis: hanc esse omni in re humanorum animorum conditionem, vt a necessariis orsa primum, cuncta peruenerint ad nimium, *Plin. lib. 26. cap. 4.* Neq; tam sanctum & approbatum quicquam, quin humana aliquando non violer audacia. Dignæ magna veneratione sunt reliquæ, dummodo extra ecclesiasticos cancellos nihil fiat: atque harum vtilitas & effectus, incredulos quosq; si recte sine animi perturbatione velint iudicare, coget ecclesiæ catholicæ in hoc subscribere. Sienim sudaria & semicincta D. Pauli, a corpore etiam eius separata, in Dei nomine vim morbos Alitorum 19. sanandi habebant, vt & sola vmbra corporis D. Petri, Alitorum 5. nonne multo magis corpora ipsa, vt scribit Cyrillus Hierosolymitanus *catech. 18. illuminato.* Et Theodoretus *lib. 8. de curat. grecar. affectio. Animæ,* inquit, *martyrum triumphatorum, in celesti nunc patria vitam agunt, Angelorum choris interitur: corpora autem non singula singulis monumentis conduntur, sed civitates, oppida, paganiq; conueniunt. hæc inter se sortito partiti sunt laborantibusque animis, ac egrotis corporibus, salutares eos considerari non cessant: nihilq; seruis vrbium custodes, ac locorum præfides venerantur, quorū precibus ac interuentu apud Deum venies, per eos demum diuina numerat cõsequuntur. Scilicet itaq; eorum corporibus, integra tamẽ vis, & gratia persenerat: tenesq; ac tantilla reliquia, toti pars habet, multaq; in partes martyre dissecto, virtutis. &c. Elias in nomine Dei, viuis mortuū vidua Sareptanæ suscitauit. *3. Reg. 17.* Elias eadem virtute, mortuus mortuū, *4. Reg. 13.* Diuisit & Iordanẽ pallium Eliæ, *4. Reg. 2.* De reliquiarum honore multa D. Hieronymus *aduers. Vigilant. Asterius Amalæx in Ecphrasii in Euphemium martyrem.* D. Augustinus pluribus in locis, *lib. 6. & 9. confess. pot. c. 7. & lib. 2. de ciuita. c. 8.* Et copiose D. Ambrosius *sermo. 19. Prudentius de passio. Hippol. Mira de corpore Babyle martyris a Numeriano Cæsare occisi D. Chrysofotomus in Babyla, de aliis Rufinus lib. 1. cap. 35. Socrates lib. 1. ca. 18. Sozomenus lib. 3. cap. 18. Theodoretus lib. 3. cap. 10. & 11. Metaphrastes in vit. Babyla. Admonet Dauid *Psal. 3. 6.* in hoc seculo etiam iustorum reliquias honorandas: custodi, inquit, *inocentiam. vide equitatem, quoniam sunt reliquia homini pacifico: iniusti autem disperibunt simul & reliquia impiorum interibunt.* Nec putanda sunt corpora hominum piorum, qui spem resurgendi habent, vt cadauera ferarum, seu aliorum animalium, quæ corrupta in propriam nunquam reditura sunt naturam. Dormire tantum dicuntur, qui in puluerem redierunt, suscitandi aliquando. Et pretiosa in conspectu Domini mors sanctiorum eius. *Psal. 115.* Et in Barnabam *Mart. D. Chrysof. de nativ. septem Machabæorum hom. 7. & hom. 28. de ascen. Domini. & sermo. 31. de virtut. & virtus. & lib. contra gentiles.* Alphonsus rex Hispaniarum cum Massiliam vi cepisset, inde Aloisii corpus exportauit, & veluti clarissimæ victoriæ solam mercedem Valentiam transportauit, ibique cum summa reuerentia & veneratione collocauit, vt refert Antonius Panormita. *lib. 2. de dict. & fact. Albo. ca. 4. & 5.* Sicut & Tholosam, præclarissima religionis pignora, sex Apostolorum corpora, aliorumque plurium martyrum reliquias Carolus Magnus Imperator, velut insignes manubias transtulit, vbi adhuc conferuantur. Quocirca & placidū magnum est, & maxime reipub. interest, falsas pro veris subici reliquias. Qui dicit sanctum non sanctum, & non sanctum sanctum, abominabilis est apud Deum, *c. si quis dixerit. & can. si quis hominem. 11. q. 3.* Et, Væ qui dicitis bonum malum, & malum bonum, *Isaia. c. 5.* Earumque omnis abusus extrudendus, & nundnatio, tum ipsarum reliquiarum, *c. 2. de reliq. & venera. sancto. 13. de sacros. eccl. C.* tum etiam gratie inde procuenientis, *can. qui fraudat. 1. q. 1. c. 2. de reliq. & venerat. sanct.* Tantum enim potest auaritia cupiditas, vt prætextu religionis aliquando pòpulo impostuerit, & ex abusu bonorum, bona quoque odio fuerint: veluti ille serpens aneus a Mose in deserto eleuatus, sanabat eos, qui morsu serpentum istius laborabant, *Num. 21. Ioan. en. ang. cap. 3.* Postea tamen dum illo abuteretur populus, extritus ab Ezechia, *4. Reg. 18.* quia ipse nihil aliud quam figura erat venturi Domini.**

Solebant ¶ idololatrarum gentium sacerdotes, sæpe suis technis populo imponere, quales illæ, quæ a Christianis in Alexandria detectæ sunt. Cum enim euerterent templum Serapiidis, omnia simulacra inuenta sunt caua, siue lignea, siue ærea, ita

elaborata, vt caua pars & terga, templorum parietibus adaptarentur, occultis quibusdam meatibus in muro relictis: per quos deinde per alia quædam arcana adyta, in simulacrorum cauum subibant, & inde quæ visa eis fuissent, responda dabant. *Nicephor. Calist. lib. 12. Histor. c. 26.* Detexit & Daniel absconditum introitum, quem fecerant sacerdotes Bel sub mensa templi, super quâ proponi faciebant a rege singulis diebus escas & vinum, dicentes Belem ea vorare: cum ipsi tamen per occultum ingressum, noctu in templum irrupentes, raperent, *Daniel. c. 14.* Fuerunt & impostores, qui ab imaginibus seu simulacris ligneis vel æreis, quibusdam artibus, vel lacrymas, vel sudorem, vel aliud quippiam admirandum excuterent: & ita rudi populo imponerent.

Quare ¶ hæc notio erit iudicis spiritualis & episcopalis, ne hoc impune fiat, *c. si clericus. ca. 5. de for. compe. tit. 2. Decr. lib. 2. potissimum* si quædam ecclesiasticæ personæ attentauerint tantum scelus. Nam iudex illorum, proprius episcopus est, *c. si diligenti, cum 2. seq. de for. compe. ap. Grego. cap. fin. cod. in 6. l. statumimus, de episc. & cler. C.* Et episcopi est, decernere de reliquiarum veritate, & de miraculis earum, *d. c. 1. & 2. de reliq. & vener. sancto.* vt de superstitione, & de libris eius extirpandis, *l. Mathematicos. de episc. audient lib. 1. C. tit. 7.* Atque nominatim curam reliquiarum, & potestatem transferendi eas, & locationem, ad eos pertinere statutum a Leone Cæsare, *l. decernimus. 26. C. de episc. & cler.* Si tamen circa has imposturas scelus, quod sanguine expandim & vltimo supplicio sit, concurrat, aut quod etiam pœnam habeat a lege ciuili constitutam, nihil prohibet, quo minus & curiæ seculari non deferatur iudicium: vt in aliis placuit criminibus, *Panormita in c. cum sit generale. de for. compe.*

¶ Vt ¶ si etiam de possessorio reliquiarum agatur inter ecclesiæ, vel pagos, tunc & notio sit secularis regii iudicis, vt placuit senatui Parisiensi, *vide Papum. lib. 1. Rapsod. arestor. tit. 1. are. 1. & 2.* vt cum controuersia oritur, vel inter possidentes & repetentes, vel etiam inter plures, quæ veras reliquias contendunt pariter habere. Quemadmodum apud Dionem Cassium scriptum est *lib. 35.* inter duas vrbes Cappadociæ non procul inter se distantes, controuersiam ortam, cum vtraque diceret se habere gladium Iphigeniæ & inde cisam persuerasse: cum vtraque gladium ostenderet. Eiusmodi & inter Athenienses & Romanos controuersia de Palladio, quod sacrum dicebant imperii pignus: nam translatum Romam, & a Vestalibus obseruari Romani existimabant, furtim ex Athenis sublatum: Athenienses negabant, & se adhuc post Graiorum direptionem habere putabant, *Dionys. Halicæar. lib. 1. antiquit.* Difficile tamen est iudicium in controuersia his. Verendum enim est, ne si liquido non constet, quæ veræ sint reliquæ, pro falsis veras improbes: vel ne vtrisque veris, impie de aliquibus iudices. Et proinde tunc vbi ambigua vtrique promuntur probationes, consultius fit, si intacta res relinquatur, per iudicium non liquere. Stricta namque ratio, nonnunquam in ambiguis religionis quæstionibus omiti solet: cum summa sit ratio, quæ pro religione facit, *l. sunt persona. 43. de relig. & sumt. funer. lib. 11. P. tit. 9.* Nec ausus est Angelus Michael disputans cum Satana de corpore Moysi, illi inferre iudicium blasphemæ, sed ad Deum reiecit, dicens, *impera tibi Deus, Iuda. c. 1.* Neque ¶ statim falsa putanda sunt miracula, quæ ex vtraq; parte fiunt, vel arte vel impostura demonum fieri iudicandum: si nobis impossibilia natura videantur, etsi in statu & aliis inaffueris appareant. Deus enim non tantum per organa hominum viuencia, gloriam suam & potestatem explicat, sed & per alia instrumenta, & certis locis tantum a se delectis. Sic & ille apud D. Lucam monuit, lapides clamatuos si pueri tacerent, *Luce. 19.* & iussit in exprobrationem Balaami, asinum loqui, *Nu. c. 22.* Scribit & Nicephorus ex Procopio, Chosroem Persarum Imperatorem, Edessa ciuitate hostem cum exercitu propulisse virtute imaginis faciei Domini nostri Iesu Christi, quam conseruatam publice inuenit, receptam per Angarū topoarcham antea Edessa. Consentunt & antiqui historiæ auctores. *Niceph. Calix. li. 5. hislo. c. 15. & 16. & li. 10. c. 30. Euseb. Pamph. lib. 7. his. ecclesiast. c. 14. Sozom. lib. 6. his. tripart. c. 41. & 42.* in Cæsarea Philippi vrbe, q. aliter Paneadis dicta, æræ vnâ fuisse Domini nostri Iesu Christi imaginẽ fabricatã ab ea, q. curata fuerat a fluxu sanguinis per tactum hembraiarum vestimentorū Christi: iuxta quam herba adnascens, in firmitati simili medebatur, postquam statuae æræ hembra, nascendo retigisset. Accidit & quædã in statu & imaginibus sæpe prodigia, quæ vel scelerum sunt detestaciones, vel signa: quale illud miraculum, quod in ciuitate Beritho contigit

cum Iudæi imaginem Domini nostri Iesu Christi compertam, velut in eius contumeliam pupugissent, & flagellassent: cuiusq; latus cum pupugissent, tanta copia sanguinis & aquæ promanauit, vt in omnes orbis regiones, quantitas aliqua missa fuerit: Iudæis tanto miraculo consternatis ad fidem venientibus, vt auctor est Athanasius grauissimus & fidelissimus, lib. exhortationis ad monachos, tract. de passio. imaginis per septem capita. Scribit & Nicephorus Calix. li. 18. c. 14. Anatolium quendam Antiochiæ diis falsis sacrificantem, a Tyberio Imperatore Constantinopolim deductum, eumque, vt iudicium de eo feret, in custodiam missum in captiuorum locum, manibus post terga reuinctis: vbi cum esset virginis matris magnæ Mariæ statua quædam, & ad eam quasi supplicaturus se conuertisset, statua eum velut infandum & execerandum impurumve detestans, simul & criminis tanti arguens, tota se ab eo auertit. Est imago etiam quædam circa chori seu exedarum ambitum, in ecclesia sancti Saturnini Tholozæ lapidea, quæ se inclinavit sponte, antea recta, quo tempore ex pluribus luforibus vnus eo transeuntibus, blasphemias atroces commotus: quam obrem is crimine detecto ea inclinatione, laqueo suspensus præ foribus templi fuit, vt adhuc monumentum scriptura exaratum iuxta imaginem testatur. Sic ego noui, cum adhuc iuuenis essem, viros probos, qui se id vidisse affirmabant. Strabo quoque lib. 6. Geograph. narrat, in templo Veneris in Ilio cum Cassandra Græcis violaretur, Palladium sese auertisse, oculos atque ora aperuisse: Palladium autem erat imago lignea Palladis. Imo Ethnicis vix quicquam insigniter horrendum contigit, quin statua signum aliquod exhiberent, vt sepe accidisse annotat Iulius Obliquens lib. de Prodigis. veluti cū Ligures prælio victi delecte fuerunt L. Amylio Paulo, & Gn. Beblio Pamphilo Coss. hæc Martis moræ fuerunt, & Lanuui simulacrum Iunonis sospita, lacrymanit. Item Caio Mario, & Lucio Valerio Coss. quo tempore fugitiui in Sicilia trucidati sunt, quadrigæ auratæ a pedibus sudarunt. Et Lucio Marcio, & Sexto Iulio Coss. cum a Sila per ludos Romani trucidati, magnaue strages in vrbe secuta, in arce Spoletana Apollinis simulacrum sudauit. Plura his similia transeo, sed mirabilius illud, quod ea ipsa hora qua Mauritius Imperator interfectus est Romæ Phocæ factione, res omnis vt gesta erat Alexandria innouerit, statuis decidentibus & clara voce dicentibus, quid ea ipsa hora Mauritio contigisset, Nicoph. Calix. lib. 18. c. 41. Paul. Diacon. Et quod legimus Dagonem idolum Philistinorum, ante arcam Dei contriisse conscis pedibus & manibus & capite, 1. Regum 5. Hæc certe admiratione digna sunt, & potestatis Dei summa argumenta, sine qua nec dæmones hifcere audent, vel quicquam innouare queunt, & cuius iussu tantum, iræ Dei etiã inter paganos, signa exhiberunt. ¶ Et p̄inde animaduerti seuerissime cõsulo in istos impostores, qui & miracula simulant, & ipsa falsa supponunt: sunt enim falsarii, cum in falsis auctorandis hispanis, p̄oficis vsurpant ius. c. 1. de relig. & vener. sanct. Et ite sacrilegij, iisdemq; quibus illi p̄enis puniendi. Occidit gladio Nabuchodonosor sacerdotes Belis qui fingebant Belam deuorare apposita, Dan. 14. Nadab & Abiu, sacerdotes domini a Deo necati, q̄ in euis ministerio ignem alienum supposuissent, Leuit. c. 10. Vnus autem reliquiaru qualis sit, nemo non videt, & ita ad suffragia promerenda venerandas, & ad ecclesiarum sanctificationem pertinere: vt neque altaria, nec ecclesiæ consecrari debeant sine reliquiis martyrum, ca. de fabrica, & c. placuit vt altaria, de consec. dist. 1. Inibi tamen sacrosanctum Domini nostri Iesu Christi corpus sufficit, glof. in d. ca. placuit.

De Cæmeteriis, & sepulcrorum iure. Cap. 13.

- 1 Cæmeterij nominis ratio.
- 2 Quare consecrantur apud nos cæmeteria: item & quod dæmones ad caduera concurrant.
- 3 Cæmeterij finitio, quod religiosus locus est.
- 4 De locis ubi conditi solebant antiquitus corpora.
- 5 Qui sit, vt propria aliquorum sint in Ecclesiis & Cæmeterijs sepulcra.
- 6 Libera sepultura electio: alioquin ibi sepeliendus, ubi quis suscipit sacramenta.
- 7 Electus locus sepultura a moriente, aliis quam eligenti non potest concedi, nisi necessitatis causa.
- 8 Monachi sepulturam non eligunt: item de aliis qui non eligunt.
- 9 Quæ Ecclesia habeat ius sepeliendi.

10 Quibus denegatur sacra sepultura.
 11 Prohibitis sepeliri de factis sepulis in consecrato loco, pollutus locus debet iis exhumatis reconciliari.
 12 Aliquando prohibitum laicos in Ecclesia sepeliri.
 ¶ Via futuæ resurrectionis spes in nobis firma & vera est, & animam immortalem esse, corpusque suum aliquando repetituram. Ideo & de sepeliendis corporibus honeste, ianctè, & religiose cura omniætatè & fere inter omnes nationes fuit: quanquam veri Dei cultus apud omnes non esset, quod pluribus docuimus lib. 2. præliudiorum optimi Iurisconsulti cap. 43. & 44. Idcirco & loca ubi conduntur corpora, dicta sunt cæmeteria, id est, dormitoria: id enim κοιμητήριον, ἵπὸ δ' κοιμῶν, dormire facio significat. Sic Diosidas apud Athenæum libr. 4. dipnos. τὰς κοιμητήριος apud Cretam dicit duos habere οἶκους, quorum vnum vocatur ἀνδρῶν, alterum in quem dormitum mittunt hospites, κοιμητήριον. Vocauit & mortem dormitionem dominus, D. Ioan. Euang. c. 11. λέγει ὁ κύριος ἡμῶν κοιμητήριον, ἀλλ' ἂν πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. Et postea, vt explicet ait, λέγει ὁ ἀπὸ θανάτου, id est, Lazarus amicus noster dormit, sed vado, vt eum a somno excitem: Et postea, Lazarus mortuus est. Et alibi, non est mortua puella, sed dormit, Matth. ca. 9. D. Marc. 5. Suntque passim obuia similia in sacra pagina, Job. ca. 7. 11. 14. & 21. Psal. 65. & 4. 1. Corinth. 11. & alibi. Et apud prophanos quoque auctores sic vsurpatum. Qui enim nobis mortuus est, quia excitari non potest, Deo dormit, qui potest: verum quia expectanda est meta resurrectionis, & mors perpetuum somnium & ferreum dicitur, sicut apud Homerum Illiade 30. ver. 241.

¶ ὅς ἐστιν ὁ ἀπὸ θανάτου κοιμηθεὶς τοῦ χυλοῦ ὑπνοῦ, Statim vt cecidit, dormiunt ferreum somnum.
 Et Catullus ad Lesbiam:
 Nobis cum semel occidit breuis lux,
 Nox est perpetua vna dormienda.

¶ Consecrantur apud Christianos cæmeteria iustis de causis, quarum & illa non contemnenda quod dæmones concurrere ad sepulcra soleant, vt ait D. Chrysostomus tom. 2. hom. 35. in Matth. Sicuti & legimus dæmoniacum in sepulcris habitasse, & ex illis vias obediisse, D. Mat. c. 8. Rationem reddit idem Chrysostomus homil. 29. in Mattheum, dæmones in sepulcris versari, quia periculosam opinionem hominibus ingerere conantur, quod hominum qui abierint animæ, dæmones fiant, quod etiam a cogitatione nostra vnam ablit. & c. Franciscus quoque Venetus tomo 2. problematum sacra scriptura, sect. 2. proble. 79. & 80. tradit, mortuorum cadavera maxime frequentari ab spiritibus immundis: & inde cadauera, non ex se, sed ex spiritibus circumstantibus terrorem incutere, & maiorem solitario quam associato: & ideo accendi solere luminaria circa mortuorum corpora, vt arceantur potestates tenebrarum, quæ magis lucem timeant, quam lampas, aut vespertilioes: hinc aspersioem aquæ benedictæ, thurificationem, consecrationem cæmeteriorum. Et ita cæmeteria suo nomine nomen Christianos, non nisi modice mortuos esse legendos, nec exemplo eorum, qui spem non habent resurrectionis: etenim mortui nostri dormiunt tantum, 1. ad Thessalon. 4. ca. qui diuina, can. vbi cunctique, 13. q. 2.

¶ Est ergo Cæmeterium locus ecclesiasticæ sepulturae destinatus. Ecclesiastica causa, nempe fides resurrectionis, facit vt cæmeterium dicatur sepultura, nempe quod tantum dormire, & in vitam æternam sepultos excitandos arbitremur: locus nãque alius temere electus, in quem, veluti cadaver animalis bruti, homo infoditur, videtur potius desperantis sepulcrum, & vt loquar cum Propheta, sepultura asini, Hierem. c. 22. Religiosus hic locus in iure civili dicitur sepulturae hominis, l. cum in diuersis, de reli. & sumi. funer. in P. Proinde cæmeteria sunt per episcopos ab aliis locis profanis & puris, quid purus locus, l. 1. §. de ca. & l. 2. §. purus, de relig. & sumi. funer. diuidenda, & consecranda, iuxta ecclesias, cap. 1. §. quæst. 1. ad sepeliendos Christianos, ca. aurum; 13. q. 2.

¶ Diximus in ca. de sepulcro violato, in criminibus, de locis ubi antiquitus conditi solebant defuncti de communi, de gentilitia, & cuiusque familie sepultura, & de pena violati sepulcri, vt bis non existimem repetendum. Dico autem nunc destinatum esse locu sepulcris comunem tantum, non in agris, vt antiquitus concil. Trib. can. 17. tum ob mala, quæ inde clam fieri poterat, vt quis posset homines iugulatos in suo sepulcro cõdere priuato seorsum: tum etiam, vt honestius & ritu ecclesiastico locoq; cõsecrato humarentur, quanquam bonis vilis sepultura non obfit, nec